

зује атрактивне програме за најмлађе читаоце (додела „Читалачке значке“ и друго), а свакодневне књижевне и друштвене трибине у Научној читаоници ГБ синоним су рада ове установе. Једна од акција по којој је Градска библиотека упамћена је и библиобус. Најављивана је плакатом „Библиобус долази, молимо да вратите прочитане књиге.“ Ово „специјално возило“, за четрнаест година рада (1973-1987), „превезло“ је око 3.000 књига, а фондове је користио сваки пети радник.

У монографији је забележена и издавачка делатност Градске библиотеке у Новом Саду. Ауторка наводи да је у едицијам „Благо завичаја“ и „Новосадски манускрипт“ до сада објављено 78 наслова, док *Билтени* излазе од 1978.

године. Информативно гласило ГБНС је *Мозаик* (од 1996), а *Библиотечки указ* је један од најпознатијих часописа за децу (први број објављен је 2004. године). Градска библиотека постаје 1961. године матична за Новосадски срез. Од тада, надлежна служба вреднује и „прати рад библиотечких радника“, а данас се о активностима може информисати и путем Интернет сајта www.gbns.ns.ac.rs.

Прилози за историју Градске библиотеке у Новом Саду Мирјане Анђелковић документовани су фотографијом и опремљени прилозима о запосленима, дародавцима Градске библиотеке у Новом Саду, и „пријатељима Куће“.

Рецензенти књиге су библиотечки саветник Мара Тодоровић и проф. др Жељко Вучковић.

Александар Радовић
Библиотека Матице српске, Нови Сад
araddovic@yahoo.com

Карловачки културни круг

Димић, Жарко. *Прва Српска читаоница у Сремским Карловцима: 1868-2008*. Нови Сад: Градска библиотека, 2009.

Жарко Димић, историчар и песник, директор Архива САНУ у Сремским Карловцима, истрајни борац за очување културне баштине на ободима „Свете Горе фрушкогорске“, како је назива Дејан Медаковић, наводи да је „читаонички покрет код Срба“ жив још од времена настанка прве јавне библиотеке. Реч је о библиотеци под данашњим називом „Митрополијско-патријаршијска“ (јавна од 1794. године), чији је први библиотекар Јохан Вајлер.

У Сремским Карловцима, „дивном шехеру“, како га описује познати путописац кроз ове крајеве Евлија Челебија, састао се новембра 1867. године Привремени Одбор „Читаонице Србске“ под руководством „президента Јована Поповића – Зубана“. Овај карловачки „трговац, винар и виноградар“, по речима Жарка Димића, иницирао је 21. новембра потписивање документа под називом *Устав за Српску Читаоницу у Карловцима*, чија је фотокопија приложена у књизи. Тиме је „оверена“ намера Карловчана за оснивањем Библиотеке. Оснивачка скупштина одржана је у кући проте Авакумовића, која, бележи Димић, „на срећу и данас постоји“.

Библиотекарство у Сремским Карловцима датира од краја 18. века и чини „карловачки културни круг“, заједно са Митрополијом (од 1713. године) и надалеко чувеном Гимназијом. Поред Јована Поповића–Зубана, темељ Читаоници поставили су тадашњи угледни Карловчани: Стеван Лазић, Јосиф Житек, Теодор Чакић, Јован Живановић и други. Аутор књиге о карловачком

библиотекарству у „ходу кроз време“ Карловачке библиотеке ослања се на документе из Архива САНУ и друге поуздане изворе. Наводи се и исказ историчара Косте Петровића (1884-1969), аутора *Историје Српске православне велике гимназије карловачке*, да је прва јавна библиотека била „на месту данашњег старог двора“, и баш као и данас, у скућеним просторијама.

И поред низа тешкоћа, Српска читаоница недуго по формирању организује промоције књига и концерте карловачког Певачког друштва. Жарко Димић, аутор књиге *Сремски Карловци: од насеља до града*, бележи одјеке културног живота у ондашњој периодици током прве деценије 20. века. Професори Карловачке гимназије били су чланови Управе читаонице (Петар Нинковић, Стеван

Симеоновић-Чакић и други), у којој се одвијао интензивни рад све до 1914. године, када је Српска читаоница први пут „затворена и девестирана“.

Последња три поглавља публикације *Прва Српска читаоница у Сремским Карловцима: 1868-2008* указују на проблеме у раду ове установе културе у 20. веку. Изме-

ђу два светска рата „кренуло се испочетка“ наводи Жарко Димић, док је Други светски рат „донео нове невоље Српској читаоници.“

Данас је Библиотека и Читаоница „Бранко Радичевић“ у Сремским Карловцима један од двадесет и шест огранака Градске библиотеке у Новом Саду. Она, према

наведеним подацима, данас поседује 14.355 књига, пет каталога (посебан каталог за децу) уз репрезентативан избор серијских публикација.

„Наследница“ *Србске читаонице* налази се на правом месту – у Гимназијској задужбини у којој је живео познати „новосадски биограф“ Васа Стајић.

Ненад Идризовић
Народна библиотека Србије
nenad.idrizovic@nb.rs

Библиографија издања Центра за црквене студије

Црногорац, Весна и Снежана Бојовић. *Библиографија Центра за црквене студије*. Ниш: Центар за црквене студије, 2009.

Трудољубивим напором две изврсне и високо квалификоване библиотекарке као што су Весна Црногорац и Снежана Бојовић, појавила се још једна библиографија у корист развоја црквеног научно-истраживачког рада. Захваљујући оснивању једне домаће афирмисане институције – Центра за црквене студије, наш културни домен богатији је за још један извор научних достигнућа из православне културе и шире. Центар за црквене студије је свој програм оријентисао ка симбиози између „теолошке, научне, црквене, образовне и културне димензије.“ Треба рећи да Центар за црквене студије полако постаје афирмисан и на међународном нивоу, на основу своје издавачке делатности, која промовише „хришћанску културу и духовност у најширем смислу речи.“ Идеја за настаanak ове библиографије подстакнута је од стране управника Центра за црквене студије Драгише Бојовића, са намером да се на једном месту обухвате информације о објављеним публикацијама и библиографске јединице чланова Центра за црквене студије.

Први део књиге састоји се од две целине: Библиографије издања Центра за црквене студије и библиографије чланака часописа Центра за црквене студије. Прва целина обухвата библиографију издавачке делатности Центра за црквене студије у периоду од 2002. до 2009. године. Састоји се од 29 наслова, али има 31

библиографску јединицу, јер су две књиге доживеле поновљено издање. Тематика публикација односи се углавном на области из православне теологије, филозофије, књижевности и уметности. Публикације својим садржајем представљају едукативну компоненту, подстицајући критички и историјски увид у научно-истраживачки приступ поменутих темама. Библиографија монографских публикација израђена је по ISBD(M) стандарду, по азбучном редоследу и свака књига је обрађена са „књигом у руци“. Другу целину првог дела књиге чини библиографија чланака часописа *Црквене студије*, који излази једанпут годишње. Уредништво часописа сачињавају главни уредник Драгиша Бојовић и чланови редакције из Србије и иностранства. Часопис *Црквене студије* почео је да излази од 2004. године, а у приложеној библиографији садржи 155 библиографских јединица, закључно са 2008. годином. О међународном карактеру часописа говоре не само чланови редакције из иностранства, него и прилози иностраних научника и стручњака, као и 70 прилога који су објављени на страним језицима. Овај део библиографских прилога обрађен је по ISBD(CP) стандарду, са „књигом у руци“, груписаних по години излагања и поређаних по азбучном реду. Имена страних аутора транскрибована су према правилима српске фонетике, ћирилицом.

Други део књиге садржи библиографију радова већине чланова Центра за црквене студије који представљају стожер самог Центра, јер њихово образовање и знање протеже се од познавања филологије, филозофије, теологије, до медицине и других наука. Они на тај начин чине културну баштину и компетентни људски ресурс Центра за црквене студије. Библиографија је израђена по стандардима за библиографски опис у зависности од њихове врсте.

